

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1970-1971..

13 OCTOBER 1970

WETSVOORSTEL

houdende instelling
van een regeling van studietoelagen en -leningen.

TOELICHTING

DAMES EN HEEREN,

Het globale bedrag van de kredieten, die ter beschikking gesteld worden van het Nationaal Studiefonds, dat werd opgericht bij de wet van 19 maart 1954 met het oog op het toekennen van studiebeurzen voor het secundair onderwijs, het hoger niet-universitair onderwijs en het universitaire onderwijs, is aanzienlijk toegenomen tijdens de 15 jaar dat het Fonds bestaat. In 1955-1956 bedroegen deze kredieten 150 miljoen F; in 1967-1968 waren de vooruitzichten 868 miljoen F; op de begroting voor 1969 werd 1 012 819 000 F uitgetrokken.

De omvang zelf van deze bedragen alsook hun geregelde toename vereisen dat zij op de meest doelcreevende wijze worden aan gewend.

Toch wordt de jongste jaren veelvuldig kritiek geleverd op de wijze waarop het Nationaal Fonds over deze kredieten beschikt.

De meest fundamentele kritiek slaat op het gebrek aan een coherent beleid dat normaal moet gesteund zijn op doelstellingen die na overleg met alle betrokkenen klaar en duidelijk worden bepaald en berusten op statistische gegevens en op wetenschappelijk opgestelde vooruitzichten.

Deze gegevens moeten worden bestudeerd, aangevuld en vergeleken met andere, in het bijzonder wat betreft de sociale stratificatie van de bursalen want een van de voornaamste punten van kritiek is het uitblijven van een werkelijke gelijkheid van kansen om kennis te verwerven en toegang te krijgen tot het hoger en universitair onderwijs.

Wat het overleg met de betrokkenen betreft, komt men tot de vaststelling dat de Hoge Raad van het Fonds slechts zeer zelden bijeenkomt en dat hij onvoldoende representatief is voor de rechtstreeks bij de zaak betrokken personen (ouders, studenten, sociale organisaties).

In bepaalde kringen wordt voorgesteld het Fonds om te vormen tot een parastataal organisme. De ondertekenaar van dit wetsvoorstel is evenwel van mening dat deze formule geen voordeel biedt, omwille van het feit dat het fonds

Chambre des Représentants

SESSION 1970-1971..

13 OCTOBRE 1970

PROPOSITION DE LOI

instaurant
un régime d'allocations et de prêts d'études.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES. MESSIEURS,

Le montant global des crédits mis à la disposition du Fonds national des études institué par la loi du 19 mars 1954 en vue d'octroyer des bourses d'études pour l'enseignement secondaire, l'enseignement supérieur non universitaire et l'enseignement universitaire s'est considérablement accru au cours des 15 années d'existence du Fonds. En 1955-1956, ces crédits s'élevaient à 150 millions; en 1967-1968, les prévisions atteignaient 868 millions; le montant inscrit au budget de 1969 était de 1 012 819 000 F.

Vu leur ampleur et leur accroissement régulier, ces ressources doivent être utilisées de la manière la plus efficace possible.

Cependant, la manière dont le Fonds national des études en dispose a été abondamment critiquée au cours de ces dernières années.

La critique la plus fondamentale porte sur l'absence d'une politique cohérente fondée sur des objectifs clairement définis après consultation de tous les intéressés et basés sur des statistiques et des prévisions scientifiquement établies.

Ces données doivent être étudiées, complétées, confrontées avec d'autres, plus spécialement en ce qui concerne la stratification sociale des boursiers, car une des principales critiques porte sur l'absence d'une véritable égalité des possibilités d'acquérir le savoir et d'accéder aux études supérieures et universitaires.

Pour ce qui est de la consultation des intéressés, on doit constater que le Conseil supérieur du Fonds ne se réunit que fort rarement et qu'il n'est pas suffisamment représentatif de ceux qui sont directement intéressés (parents, étudiants, organisations sociales).

D'aucuns ont proposé de transformer le Fonds en organisme parastatal. Les signataires de la présente proposition de loi pensent toutefois que cette formule n'offre aucun avantage du fait qu'en dehors des crédits accordés par les

bu-ten de door de overheid verleende kredieten weinig of geen particuliere Sluften of legaten ontvingt.

Zij stellen dan ook voor het Fonds af te schilffell.

Een van de belangrijkste doelstellingen van dit wetsvoorstel is de oprichting van een hoge raad in de schoot van de Minister van Nationale Opvoeding ten einde de voortzetting van een doeltreffend beleid inzake studietoelagen mogelijk te maken. Beide raden zouden gezamenlijk kunnen verhandelen, wanneer de gemeenschappelijke objectieven voor de gehele Natie moeten worden bepaald.

De auteurs van dit wetsvoorstel hechten groot belang aan het uitstippelen van een beleid inzake studietoelagen: wetenschappelijke studies, prospectie, taak van de hoge raden. Een en ander moet een soepel en doeltreffend beleid mogelijk maken.

Deze politiek moet steunen op studies en op objectieve gegevens, die dringend bij elkaar moeten worden gebracht. Het gemis hieraan wordt betreurd door allen die zich zorgen maken omtrent de voortzetting van een samenhangend en sociaal beleid inzake studietoelagen. Op dit ogenblik beschikt men over geen enkel concreet element om te kunnen uitspreken welke de sociale stand of de inkomenscategorie is van de actueel begunstigen, hoevelen onder hen tot een kroostrijk gezin behoren, enz... Een afhouding op de jaarlijkse bedragen die voor het toelagenstelsel worden besteed, ten einde de diersten van het departement in staat te stellen een wetenschappelijke studie van al deze elementen te verrichten, zou volkomen gerechtvaardigd zijn.

Een jaarverslag, dat uitgegeven wordt door de diensten voor studietoelagen en leningen en dat regelmatig en zonder achterstand verschijnt, zal het publiek en de politieke verantwoordelijken moeten inlichten.

Het algemeen beleid zou dus door een Hoge Raad voor studietoelagen en leningen worden uitgewerkt. Eventueel zou een gedeelte van de geldmiddelen ter beschikking van de ministers kunnen worden gelaten ten einde aan bepaalde regionale behoeften tegemoet te komen, indien zou blijken dat de deelname aan hogere studies in een of ander gebied veel lager zou liggen dan het gemiddelde, of indien het wettelijk voorkomt de jongeren voor een of andere studierichting aan te moedigen, enz...

* * *

Deze wijzigingen van institutionele aard zijn slechts het middel om een doeltreffend beleid te realiseren.

De auteurs van dit wetsvoorstel menen dat een stelsel van studietoelagen aan alle jongeren met voldoende bequaamheid, de morele en de materiele stimulans moet bieden om hun vorming en hun opleiding zo ver mogelijk door te zetten, welke ook de economische en sociale levensvoorwaarden zijn waarin zij zich bevinden.

Bovendien stellen de auteurs voor dat de aanwending van fondsen - die, hoe omvangrijk ook, steeds beperkt zijn - wordt toegespitst op de meest kritieke punten, met name op de minst begunstigde sociaal-economische groepen, op bepaalde onderwijsvormen en -niveaus, alsook op het functioneel karakter van de toegekende toelagen.

De tussenkomsten dienen niet uitsluitend gezien te worden in functie van de individuele aanvragen, doch dienen eveneens geprojecteerd op de achtergrond van de sociale economische noden en mogelijkheden.

Het gaat hier geenszins om het toekennen aan een zo groot mogelijk aantal sollicitanten van dikwijls weinig doeltreffende toelagen, doch wel om diegenen die er werkelijk behoefte aan hebben een functionele hulp te waarborgen die niet enkel de eigenlijke studie-uitgaven dekt, maar tevens rekening houdt met de werkelijke uitgaven die de betrokkenen moeten doen in het bijzonder wanneer zij

pouvoirs publics, il n'a guère recueilli de dons ou de legs des particuliers.

Aussi proposent-ils de supprimer le Fonds.

Un des principaux objectifs de la présente proposition de loi est la création, auprès de chacun des Ministères de l'Éducation nationale, d'un conseil supérieur en vue de permettre la continuation d'une politique efficace en matière d'allocations d'études. Ces conseils pourraient se réunir conjointement lorsqu'il y a lieu de définir les objectifs communs à l'ensemble de la Nation.

Les auteurs de la présente proposition de loi attachent une grande importance à la détermination de la politique en matière d'allocations d'études: études scientifiques, prospection, tâche des conseils supérieurs. Ceci doit permettre une politique souple et efficace.

Cette politique doit s'appuyer sur des études et des données objectives qu'il convient de rassembler d'urgence, leur absence étant regrettée par tous ceux qui ont le souci de voir poursuivre une politique cohérente et saine dans le domaine des allocations d'études. Pour le moment on ne dispose d'aucun élément concret permettant de déterminer quelle est la base sociale ou de revenus des bénéficiaires actuels, combien de ceux-ci appartiennent à des familles nombreuses, etc... Un prélèvement, opéré sur les montants annuels du CO-15 Clréau régime des allocations en vue de permettre aux services du département une étude scientifique de tous ces éléments, serait pleinement justifié.

Url rapport annuel publié par les mêmes services d'allocations et de prêts d'études et périodiquement et sans retards devra fournir au public et aux responsables politiques des informations sur ces données.

La politique générale serait donc élaborée par un Conseil supérieur des allocations et prêts d'études. Il serait, éventuellement possible, de laisser à la disposition des ministres une partie des ressources en vue de faire face à certains besoins régionaux, s'ils constatent que dans telle ou telle région la participation aux études supérieures est particulièrement inférieure à la moyenne, qu'il y a lieu de stimuler les jeunes vers des études données, etc...

* * *

Ces modifications d'ordre institutionnel ne sont cependant que le moyen de réaliser une politique efficace.

Les auteurs de la présente proposition de loi estiment qu'un régime d'allocations d'études a pour objet d'accorder à tous les jeunes, suffisamment doués, le stimulant moral et matériel qui les incite à poursuivre aussi loin que possible leur formation et leur éducation, quelles que soient les conditions économiques et sociales dans lesquelles ils se trouvent.

Les auteurs proposent, en outre, que l'affectation des fonds - nécessairement toujours limitée quelle que soit leur ampleur - doit être centrée sur les points les plus critiques, c'est-à-dire les catégories socio-économiques les moins favorisées, sur certaines formes et certains niveaux d'enseignement ainsi que sur le caractère fonctionnel des allocations accordées.

Les interventions ne doivent pas être envisagées uniquement en fonction des demandes individuelles, mais doivent également être consenties dans la perspective d'un arrière-plan de besoins et possibilités d'ordre économique et social.

Il ne s'agit pas d'accorder au plus grand nombre possible de demandeurs des allocations souvent peu efficaces, mais bien d'assurer à ceux qui en ont réellement besoin une aide fonctionnelle couvrant non seulement les dépenses d'études proprement dites, mais tenant compte des dépenses réelles auxquelles les intéressés ont à faire face, plus spécialement lorsqu'ils sont contraints de loger en

genoodzaakt zijn elders hun intrek te nemen, wanneer het gezin niet op voldoende wijze tot hun onderhoud kan bijdragen. Wanneer zij zelf soms gezinslasten te dragen hebben, enz ...

Het huidige systeem wordt gekenmerkt door een stagnatie en zelfs door een achteruitgang. Ondanks de wettelijke verhogingen van de bedragen die voor studietoelagen worden aangewend, heeft het gemiddelde bedrag van de beurs geen gelijke tred gehouden met de enorme stijging van de uitgaven, die ten laste vallen van de bursalen. Tot dien einde zou in een jaarlijkse aanpassing van dit bedrag aan de stijging van de levensduur moeten worden voorzien.

Men moet er zich overigens voor hoeden de jongeren systematisch aan te sporen voor een of andere bevoorrechte onderwijsrichting en a priori te stellen dat de toelagen voor universitaire studies veel belangrijker moeten zijn dan deze die toegekend worden voor de andere vormen van hoger onderwijs, die soms beter aangepast zijn aan de aanleg van de leerlingen en hen betere uitwegen bieden.

Bovendien moet men de keuze van een reeds overvolkte studierichting niet aanmoedigen: men moet integendeel het kiezen van sectoren in expansie bevorderen. Terzake dienen de ministers op advies van de Hoge Raad hun verantwoordelijkheid op te nemen, in het bijzonder door de informatie van de belanghebbenden.

Het kan ook nuttig en in bepaalde gevallen, voornamelijk voor de hogere graad van het secundair onderwijs, zelfs noodzakelijk zijn dat de toegekende hulp een stimulant vormt, waardoor de jongeren aangemoedigd worden om deze studies verder te zetten en te voltooien en de ouders om dit engagement mogelijk te maken.

De beperktheid van de geldmiddelen, de bekommernis om de efficiëntie, de wil om eenieder in staat te stellen de studies te ondernemen waarvoor hij bekwaam is, brengen de auteurs van dit voorstel ertoe bepaalde beslissende opties te nemen.

Eerst en vooral dienen op alle niveaus meer selectieve criteria te worden opgesteld, die in de allereerste plaats gebaseerd zijn op het werkelijke inkomen van de aanvragers en van hun ouders.

Dit is het enige middel om de rechtvaardigheid en de doeltreffendheid van het systeem te verzekeren, en om de beschikbare middelen niet te versnipperen in een groot aantal weinig doeltreffende en zeer kostelijke tussenkomsten, maar om ze te concentreren ten voordele van hen die ze het meest nodig hebben en dit op een wijze dat de behoeften zoveel mogelijk worden gedekt.

Dit vereist overigens een verhoging van de bedragen die ter beschikking worden gesteld van het toelagenstelsel, benevens een grondige studie van de efficiëntie van de beursen die in het verleden werden toegekend. In functie van de resultaten van deze studie zou een aanpassing kunnen worden doorgevoerd van het plafond, waarboven geen enkele niet-terugte-betalen toelage zou worden toegekend.

Wel te verstaan dient rekening te worden gehouden met verscheidene meer genuanceerde criteria dan uitsluitend met het bedrag van de inkomsten van de belanghebbenden, onder meer wanneer het een gehandicapte betreft, een lid van een kroostrijk gezin, enz ...

Met de tweede optie waarop hierboven reeds werd gewezen, wil men voorkomen dat deze of gene studierichting kunstmatig wordt aangemoedigd: middelbaar of universitaire onderwijs, ten nadele van het technisch, artistiek, normaalonderwijs, enz ...

Bij wijze van aanvulling bij de toelagen, voorzien de auteurs van het huidige wetsvoorstel in een stelsel van terugbetaalbare leningen.

Deze lening en zouden enerzijds worden toegekend aan degenen, wier inkomsten het plafond voor het verkrijgen

dehors de chez eux, que leur famille n'est pas en mesure de contribuer de manière suffisante à leur éducation. Certains ont eux-mêmes parfois des châtiments de famille, etc ...

Le système actuel est marqué par une stagnation et même une régression. Malgré l'augmentation sensible des sommes versées aux boursiers, le montant moyen de la bourse n'a pas suivi l'accroissement constant des dépenses incombant aux boursiers. Il faudrait prévoir à cette fin une adaptation annuelle de ce montant à la hausse du coût de la vie.

Par ailleurs, il faut éviter de pousser systématiquement les jeunes vers telle ou telle orientation privilégiée et d'insister sur le fait que les allocations pour études universitaires doivent être plus importantes que celles qui sont accordées pour les autres formes d'enseignement supérieur. Parfois ces dernières sont mieux adaptées aux dispositions des jeunes et leur offrent de meilleurs débouchés.

Par ailleurs, il ne faut pas encourager le choix d'une orientation déjà encombrée, mais stimuler les options en faveur des secteurs en expansion. Les ministres doivent, sur avis du Conseil supérieur, prendre leurs responsabilités à cet égard, notamment en veillant à l'information des intéressés.

Il peut également être utile et même nécessaire dans certains cas, particulièrement pour les études secondaires du degré supérieur que l'aide accordée comporte un stimulant destiné à inciter, d'une part, les jeunes à poursuivre et à achever ces études, et d'autre part, les parents à rendre ce projet possible.

La limitation des ressources, un souci d'efficacité, la volonté de permettre à chacun de s'engager dans les études pour lesquelles il est doué amènent les auteurs de la présente proposition de loi à prendre certaines options décisives.

Tout d'abord et à tous les niveaux, il importe d'établir des critères plus sélectifs, basés en tout premier lieu sur les ressources réelles dont jouissent les demandeurs et leurs parents.

C'est là le seul moyen d'assurer l'équité et l'efficacité du système, de ne pas diviser les ressources disponibles entre un grand nombre d'interventions peu efficaces et très coûteuses, mais de concentrer ces ressources en faveur de ceux qui en ont le plus besoin, de manière à couvrir le plus complètement ces besoins.

Ceci requiert à la fois une augmentation des ressources mises à la disposition du régime des allocations et une étude approfondie de l'efficacité des bourses accordées dans le passé. Il serait possible de procéder, en fonction des résultats de cette étude, à une adaptation du plafond au-dessus duquel plus aucune allocation non remboursable ne serait accordée.

Il convient, bien entendu, de tenir compte de divers critères plus nuancés que le seul montant des ressources des intéressés et d'établir, notamment s'il s'agit d'un handicapé, s'il appartient à une famille nombreuse, etc ...

La seconde option, à laquelle allusion a déjà été faite, a pour objet de ne pas encourager artificiellement telle ou telle orientation d'études: enseignement moyen ou universitaire, au détriment des études techniques, artistiques, normales, etc ...

A titre de complément des allocations, les auteurs de la présente proposition de loi prévoient un système de prêts remboursables.

Ces prêts seraient accordés, d'une part, à ceux dont les ressources dépassent le plafond permettant d'obtenir des

voortzettingen overschrijden en anderszins ook aan degenen die de voorloper van de wet (1961) (niet, maar) hieraan.

Wanneer het gaat om het aanvatten of om het voortzetten van zgn. « post graduate » studies, wil de Hoge Raad moeten onderzoeken in welke mate het wenselijk zou zijn de bijzondere hulp vanwege de gemeenschap te beperken tot eenvoudige leningen, wanneer deze specialisatie slechts voordelend bijdraagt aan de beroepsopleiding en geen bijzonder belang vertoont voor de gemeenschap.

Een aanvullend stelsel van leningen biedt het voordeel dat aldus voorzien wordt in een zekere reconstitutie van fondsen om deze leningen te spijzen en dat het mogelijk wordt dat eenzelfde som achtereenvolgens door verschillende beoefenaars wordt benut. Men dient in een systeem van terugbetaling te voorzien dat soepel is en over een voldoende tijdspanne wordt gespreid.

Secundair onderwijs.

De auteurs van het voorstel menen dat de inspanningen dienen te worden toespit op het hoger secundair onderwijs en dat elke niet-terugtebetalende toelage voor het lager secundair onderwijs moet worden afgeschaft.

Het is inderdaad op het einde van de leerplicht dat voor minder goedgezinden het probleem rijst of de studies van de kinderen al dan niet zullen worden voortgezet. Het is op dit ogenblik dat men bewust wordt van het inkomensverlies dat een stimulans noodzakelijk blijkt en dat de uitgaven voor boeken en schoolgerid meer gaan kosten.

Dit moet gepaard gaan met een verlenging van de leerplicht en de volledige kosteloosheid van het onderwijs tijdens de gehele duur van de leerplicht.

Men moet een einde maken met het huidige systeem van selectiecomités, waarvan de beslissingen al te dikwijls arbitrair worden genomen of ingegeven zijn door vooroordelen ten gunste van deze of gene onderwijsvorm, en het systeem dat van toepassing is voor het hoger en het universitaire onderwijs uitbreiden tot het secundair onderwijs.

Nadat een eerste selectie op basis van de inkomsten werd uitgevoerd, zou men een selectie moeten doorvoeren op basis van de schooluitslagen die bij middel van een advies van de P. M. S.-centra of op basis van andere beoordelingsnormen werden genormaliseerd, zonder een nieuwe wedstrijd aan de kandidaten op te leggen.

De Hoge Raad van het Fonds die wordt samengesteld op basis van de dubbele pariteit tussen het middelbaar en het technisch onderwijs, zal de vergissingen voorkomen die men op dit ogenblik moet betreuen.

Hoger universitair en hoger niet-universitair onderwijs.

Met het onderhavige wetsvoorstel willen de auteurs :

- de onrechtvaardige discriminatie tussen het bedrag voor universitaire en voor niet-universitaire beurzen opheffen;
- de belangrijke stagnatie in het democratiseringsproces van de hogere en de universitaire studies verhelpen.

Het is inderdaad van belang de hulp onder de vorm van beurzen te hersituëren in het geheel van de hulp die de gemeenschap biedt aan de studenten. Deze omvat de beurzen, de gezinsbijschotten en de belastingverminderingen voor personen ten laste. Op budgettair vlak vertegenwoordigen studiebeurzen slechts een klein gedeelte van de inspanning die de Gemeenschap zich getroost ten voordele van de studenten in het hoger onderwijs. Voorts wij hierbij nog de uitgaven voor het niet-universitair onderwijs, waarvan alle stu-

dentelingskosten uit andere partijen komen, en de kosten van de studie in de universiteit, en de kosten van de studie in de universiteit, en de kosten van de studie in de universiteit.

Le Conseil supérieur devrait examiner dans quelle mesure, lorsqu'il s'agit d'entreprendre ou de poursuivre des études du troisième cycle (« post graduate »), il ne serait pas souhaitable de limiter à des simples prêts l'aide spéciale accordée par la communauté, lorsque cette spécialisation ne constitue qu'un avantage pour l'intéressé et ne présente aucun intérêt spécial pour la communauté.

L'avantage d'un système complémentaire de prêts est de prévoir une certaine reconstitution des fonds destinés à alimenter les prêts, de permettre à un même montant de servir successivement à plusieurs bénéficiaires. Il conviendra de prévoir un système de remboursement, souple et suffisamment étalé dans le temps.

Enseignement secondaire.

Les auteurs de la proposition estiment qu'il y a lieu de concentrer les efforts sur l'enseignement secondaire supérieur et de supprimer toute allocation non remboursable pour le degré secondaire inférieur.

En effet, c'est à la fin de l'obligation scolaire que se pose, pour les familles les moins favorisées, le problème de la continuation ou non des études des enfants. C'est à ce moment que le manque à gagner est ressenti, qu'un stimulant apparaît nécessaire, que les dépenses en livres et matériel scolaire deviennent plus coûteuses.

Ceci doit aller de pair avec une prolongation de la scolarité obligatoire et la gratuité intégrale de l'enseignement durant toute la durée de l'obligation scolaire.

Il y aurait lieu d'abroger le système actuel des comités de sélection, dont les décisions ne sont que trop souvent arbitraires ou inspirées par des préjugés en faveur de telle ou telle forme d'enseignement, et d'étendre à l'enseignement secondaire le système adopté pour l'enseignement supérieur et universitaire.

Après avoir établi une première sélection sur base des ressources, on accomplirait une sélection sur base des résultats scolaires normalisés par l'avis des centres P. M. S. ou d'autres normes d'appréciation, sans imposer un nouveau concours aux candidats.

Le Conseil supérieur du Fonds, composé sur base de la double parité entre l'enseignement moyen et l'enseignement technique, éviterait les erreurs que l'on doit actuellement déplorer.

Enseignement supérieur universitaire et non universitaire.

Par la présente proposition de loi, les auteurs entendent :

- supprimer la discrimination injuste entre les montants des bourses d'enseignement universitaire et des bourses d'enseignement non universitaire;
- remédier à la stagnation actuelle du processus de démocratisation des études supérieures et universitaires.

Il importe, en effet, de restituer l'aide accordée sous forme de bourses dans l'ensemble de l'aide apportée par la communauté aux étudiants. Celle-ci englobe les bourses, les allocations familiales, les détaxations pour personnes à charge. Sur le plan budgétaire, les bourses d'études ne représentent qu'une part minime de l'effort consenti par la communauté en faveur des étudiants de l'enseignement supérieur. Ajoutons-y les dépenses qui sont faites en matière d'enseignement universitaire et dont bénéficient tous les

dent en (lenieten, welke ook hun inkomsten of die van hun ouders moeten zijn.

Men dient het aantal beurzen te beperken om op een efficiëntere wijze de reële noden van de studenten te kunnen dekken, rekening gehouden met alle uitgaven voor onderhouden, logies, vervoer, studio, socio-culturele behoeften.

Vanzelfsprekend zullen de af te leggen afstand, de verplichting elders zijn intrek te nemen dan bij de ouders en dit soms op een betrekkelijk grote afstand en de gezinslasten van gehuwde studenten, belangrijke factoren zijn die in overweging moeten worden genomen.

Het rechtstreeks starten van gezinstoelagen aan studenten van het hoger en van het universitair onderwijs en niet aan hun ouders heeft een reële opvoedkundige waarde.

De auteurs van dit voorstel geven er ziele vollediĳ rekening van dat de concrete realisatie van deze politiek afhangt van de wijze waarop men gebruik zal maken van het kader en van de algemene principes, die in de wettekst worden aangegeven. Derhalve moeten heel wat materies bij koninklijk besluit worden geregeld en zal veel afhangen van de wijze waarop de Hoge Raad en de bevoegde organen van de administratie het instrument zullen aanwenden waarover zij beschikken,

* * *

Commentaar bij de artikelen,

Artikel I.

Artikel 10mschrijft de draagwijdte van het onderhavige wetsvoorstel. Terwijl de wet van 19 maart 1965 uitging van de oprichting van een fonds, vertrekt dit voorstel van het essentiële objectief, namelijk het instellen van een regeling van toelagen en leningen, en niet de oprichting van administratieve instellingen die met de uitbetaling ervan zijn belast.

Art. 2 en 3.

De artikelen 2 en 3 worden overgenomen uit de wet van 19 maart 1954 en vergen geen commentaar.

Art., 4.

Artikel 1 duidt de elementen aan waarmee bij de vaststelling van het bedrag van de toelagen en van de leningen rekening dient te worden gehouden. Naast de inkomsten van de betrokkenen en de werkelijke kosten van de studies, dient rekening gehouden met een geheel van andere factoren: ouderdom, burgerlijke stand, socio-culturele uitgaven, uitgaven voor logies, voor vervoer, voor een fatsoenlijk onderkomen, enz., in het bijzonder wanneer de beneficiarissen in een andere stad verblijven dan deze waar hun ouders wonen.

Deze elementen spelen een belangrijke rol voor de toelagen en de leningen die voor het hoger en het universitair onderwijs worden verstrekt.

De stimulans waarop gezinspeeld wordt in het laatste lid van artikel 4 moet de begunstigen of de personen, die hen ten laste hebben, aansporen om studies aan te vatten of voort te zetten. Dit zal dikwijls het geval zijn voor kinderen uit gezinnen met een bescheiden inkomen, niet enkel wanneer het gaat om hogere of universitaire studies, maar ook om studies van de hogere graad van het secundair onderwijs. Men zal ook kunnen rekening houden met nationale en gewestelijke socio-economische factoren, alsook met het welbegrepen belang van de begunstigen.

étudiants, quel que soit l'état de leurs ressources ou de celles de leurs parents.

Il convient de limiter le nombre des bourses de manière à couvrir plus efficacement les besoins des étudiants, compte tenu de l'ensemble des dépenses d'entretien, de logement, de transport, d'études et des dépenses affectées aux besoins socio-culturels.

Il va de soi que la distance à parcourir, l'obligation de loger ailleurs que chez ses parents et parfois assez loin, les charges familiales des étudiants mariés, constituent des facteurs importants qui doivent être pris en considération,

Le versement direct des allocations familiales aux étudiants de l'enseignement supérieur et universitaire et non à leurs parents aurait un caractère éducatif réel.

Les auteurs de la présente proposition se rendent parfaitement compte du fait que la réalisation concrète de cette politique dépend de la manière dont on se servira du cadre et des principes généraux tracés par le texte légal. Bien des matières sont, dès lors, laissées aux arrêtés royaux et à la manière dont le Conseil supérieur et les organes compétents de l'administration sauront mettre en œuvre l'instrument dont ils disposent.

* * *

Commentaire des articles.

Article premier.

L'article premier définit la portée de la présente proposition de loi. Alors que la loi du 19 mars 1954 partait de la création d'un fonds, la présente proposition part de l'objectif essentiel, c'est-à-dire l'institution d'un régime d'allocations et de prêts et non pas la création des institutions administratives chargées d'en opérer le versement.

Art. 2 et 3.

Les articles 2 et 3 sont repris de la loi du 19 mars 1954 et ne requièrent aucun commentaire.

Art., 1.

L'article 4 indique les éléments qui doivent présider à la fixation du montant des allocations et des prêts. Outre les ressources des intéressés et le coût réel des études, il y a lieu de tenir compte d'un ensemble d'autres facteurs: âge, état civil, dépenses socio-culturelles, dépenses de transport, d'habitation convenable, etc... surtout lorsque les bénéficiaires résident dans une ville autre que celle où habitent leurs parents.

Ces éléments jouent un rôle important en ce qui concerne les allocations et prêts octroyés pour enseignement supérieur et universitaire.

Le stimulant auquel fait allusion l'alinéa dernier de l'article 4 doit inciter les bénéficiaires, ou ceux à la charge desquels ils se trouvent, à entamer ou à poursuivre des études. Ce sera souvent le cas pour des enfants de familles à revenus modestes, non seulement quand il s'agit d'études supérieures ou universitaires, mais aussi d'études du degré supérieur de l'enseignement secondaire. Il sera possible aussi de tenir compte de facteurs socio-économiques nationaux et régionaux ainsi que de l'intérêt bien compris des bénéficiaires.

Art., 5.

Artikel 5 gaat uit van de bezorgdheid om iedere discriminatie a priori ten gunste of ten nadele van een bepaalde onderwijsvorm te vermijden : verscheidene afdelingen van het secundair onderwijs, het normaalonderwijs, het technisch en kunstonderwijs, het universitair onderwijs.

De in artikel 4 voorziene criteria zijn de enige die moeten worden toegepast,

Art., 6.

Artikel 6 strekt ertoe de ongerechtvaardigde en dikwijls zeer schadelijke achterstal in de uitbetaling van de toegekende voordelen te vermijden.

De auteurs van dit wetsvoorstel wensen dat een belangrijk gedeelte van de toelage of van de lening zo spoedig mogelijk zou gestort worden na het begin van het school- of van het academiejaar.

Art. 7 en 8.

Artikelen 7 en 8 vergen geen commentaar.

Art., 9.

Het verslag betreffende de activiteit van de diensten voor studietoelagen en -leningen dient vanzelfsprekend gepubliceerd te worden; de hierin opgenomen gegevens zullen immers een betere beoordeeling en oriëntering van het beleid inzake de democratisering van het onderwijs mogelijk maken.

Art. 10 en 11.

De artikelen 10 en 11 die betrekking hebben op de raden, maken een van de essentiële elementen uit van een samenhangend en sociaal beleid inzake toelagen en leningen.

In de optiek van de auteurs van dit wetsvoorstel moeten de hoge raden regelmatig vergaderen en geraadpleegd worden omtrent ieder element dat van belang is voor het beleid inzake toelagen en leningen, in het bijzonder wanneer het de verdeling betreft voorzien in artikel 13. Zij moeten ook kunnen handelen op eigen initiatief.

De taak van het secretariaat is belangrijk; het verzamelt de documentatie en de concrete elementen voor het beleid; het secretariaat wordt ook belast met de publicatie van het jaarverslag waarvan sprake in het laatste lid van artikel 11.

Art., 12 en 13.

De artikelen 12 en 13 hebben betrekking op de financiering van het stelsel: zij vergen nauwelijks commentaar.

Het is onontbeerlijk, dat zoals in artikel 12 wordt bepaald, in de overdracht van kredieten en andere geldsommen van het ene dienstjaar naar het andere wordt voorzien.

De artikelen 14, 15 en 16 omvatten overgangs-, afschaffings- en slotbepalingen.

Art.14.

Overeenkomstig dit artikel zullen de huidige bursalen verder een beurs blijven genieten voor zover zij de bij de toekenning van de beurs gestelde voorwaarden nog nakomen en dit tot dat zij de studies waarvoor hen een beurs werd verleend hebben beëindigd.

Art., 5.

L'article 5 part de la préoccupation d'éviter toute discrimination a priori en faveur ou au détriment d'un type d'études: sections diverses d'enseignement secondaire, enseignement normal, enseignement technique ou artistique, enseignement universitaire.

Les critères prévus à l'article 4 sont les seuls à appliquer.

Art. 6.

L'article 6 vise à éviter les retards injustifiés et souvent très dommageables dans le paiement des avantages accordés.

Les auteurs de la présente proposition de loi souhaitent qu'une part importante de l'allocation ou du prêt soit versée le plus tôt possible après le début de l'année scolaire ou académique.

Art. 7 et 8.

Les articles 7 et 8 ne requièrent aucun commentaire.

Art., 9.

Le rapport concernant l'activité des services d'allocations et de prêts d'études doit évidemment être publié; les données reprises dans ce rapport permettront en effet de mieux apprécier et de mieux orienter la politique de démocratisation de l'enseignement.

Art. 10 et 11.

Les articles 10 et 11, qui visent les conseils, constituent un des éléments essentiels d'une politique cohérente et sociale des allocations et des prêts.

Dans l'optique des auteurs de la présente proposition de loi, les conseils supérieurs doivent se réunir régulièrement et ils doivent être consultés sur tout élément intéressant la politique des allocations et des prêts, notamment quand il s'agit de la répartition prévue à l'article 13. Ils doivent pouvoir aussi agir d'initiative.

La tâche du secrétariat est importante: c'est lui qui réunit la documentation, les éléments concrets de la politique; c'est lui qui se chargera aussi de la publication du rapport annuel dont il est question au dernier alinéa de l'article 11.

Art. 12 et 13.

Les articles 12 et 13 ont trait au financement du régime; ils ne nécessitent guère de commentaires.

Il est indispensable de prévoir, comme il est dit à l'article 12, le report des crédits et autres ressources d'un exercice à l'autre.

Les articles 14, 15 et 16 contiennent des dispositions transitoires, abrogatoires et finales.

Art. 14.

En vertu de cet article les bénéficiaires actuels d'une bourse pourront continuer à en bénéficier pour autant qu'ils remplissent encore les conditions mises à son octroi, et ce jusqu'à la fin des études pour lesquelles elle leur a été accordée!

Levens de kuinklijk e bes luiten die vull tocpussin q :ij). voor het jaar 1969-1970 zijn de reglementen, wnarvan sprake in urtikcl 14. deze die voor het jaar 1969-1970 werden \icno~::cn door de best end iqe dcpntic. het college van burqerneeste r en schepenen en evenruce! door de selectiecomité's, die bevoegd zijn voor de gemeente waar de kandidaat gedomicilieerd was.

Degene die eC]1beurs heeft bekomen voor de lagere graad van het middelbnar onderwijs zal deze niet verlengd zien voor cie hogere graa d van het secundair onderwijs: degene die een beurs krceq voor het secundair onderwijs zal geen verlenging bckomen voor het hoger of universitair onderwijs: ook Zoll geen enkele verlenging worden toe qestaan \,annecr men van studierichting verandert.

In ill deze gevallen wordt de nieuwe wet van toepassing.

Art. 15.

Artikel 15 voorziet in cie opheffing van het Nationaal Fonds clat werd opgericht bij de wet van 19 maart 1954,

Art. 16.

Artikel 16 behoeft geen commentaar.

Outre les anérés royaux appliqués pour l'année 1969-1970. les réqlcuicutu tions dent il est question ft l'article 14 sont celles qui ~t<lient prises pour l'année 1969-1970 par la députatto» permanente. Il? collège des bourqmestre e et echevin s et. évent uellement. par les comités de svlcction compétents pour la commune où le cnndidat était domicilié.

Celui qui ault obtenu \InC bourse pOlr \ncsci9nellcnt secondaire du de qré inférieur ne la verra plus prolongée pour l'enseiqn ement secondaire du degré supérieur: celui qui m ,1 reçu uue pour l'enseignement secondaire n'en obtiendra pas le prolongement pour l'euseiqu emeu t supée rieur ou universitaire; aucune prolongat ion ne sera davan- tage consentie s'il y a changement cl'orien tation d'études,

Dans tous ces cas. la nouvelle loi devient applicable.

Art.15.

L'article 15 prévoit la suppression du Fonds national créé pm la loi du 19 mars 1954.

Art. 16.

L'article 16 ne requiert aucun commentuire.

J. FIENCKENS.

WETSVOORSTEL

HOOFDSTUK 1.

Toelagen en leningen,

Artikel 1.

Een stelsel van studietoelagen en -leningen wordt ingesteld met het doel :

a) studietoelagen te verlenen aan de leerlingen van de hogere graad van het secundair onderwijs, alsook aan de studcnten van het hoger onderwijs;

b) studielenniqen toe te kennen aan de studenten van het hoger oriderwijs. die geen toelagen genieten of ter aanvulling van deze laatste.

De Koning kan. na advies van de Hoge Raad bedoeld in artikel 10, de studies van de 3'> cyclus van het hoger onderwijs bepalen, die enkel voor het toekennen van een studielening in aanmerking kunnen komen.

Art. 2.

De toelagen en leningen worden toegekend aan de leerlingen en studenten van Belgische nationaliteit zonder onderscheid naar het openbaar- of prtvéekarakter van de inrichtingen waar de kandidaten hun studies in België aanvatten of voort zett.en, mits deze inrichtingen waarborgen bieden voor de waarde van hun onderwijs,

PROPOSITION DE Lor

CHAPITRE I.

Des allocations et des prêts.

Article premier.

Il est institué un régime d'allocations et de prêts d'études ayant pour objet d'octroyer;

a) des allocations d'études aux élèves de l'enseignement secondaire du degré supérieur, ainsi qu'aux étudiants de l~nseignement supérieur;

b) des prêts d'études aux étudiants de l'enseignement supérieur qui ne: bénéficient pas d'allocations, ou en complément de celles-ci.

Le Roi peut. après avis du Conseil. supefréur VIsé à l'article 10. déterminer les études du 3° cycle de l'enseignement supérieur qui ne peuvent entrer en considération que pour le seul octroi d'un prêt d'études.

Art. 2.

Le" allocations et les prêts sont accordés aux élèves et étudiants de nationalité belge. sans distinction quant au caractère public ou privé des établissements où les candidats entament ou poursuivent leurs études en Belgique, pourvu que ces établissements offrent des garanties du point de vue de la valeur de leur enseignement. ..

Art. 3.

De Koning kan de voordelen van deze wet uitbreiden tot bepaalde categorieën van studenten die de Belgische nationaliteit niet bezitten, maar hun studies in België voortzetten, en tot bepaalde categorieën van Belgische studenten die hun studies in het buitenland voortzetten.

Art. 4.

De bedragen van de studietoelagen en studieleningen worden vastgesteld, rekening gehouden met:

a) de inkomsten van de begunstigten en van de personen die met hun onderhoud belast zijn of erin voorzien;

b) de werkelijke kosten van de studies;

c) alle andere elementen die van aard zijn de reële noden van de begunstigten te bepalen.

Hieraan kan desgevallend een stimulant worden toegevoegd ten einde de begunstigten aan te sporen om de studies, die beantwoorden aan hun aanleg en keuze, aan te vatten of verder te zetten, of om studierichtingen te kiezen die aan nationale en regionale socio-economische noden beantwoorden.

De Koning omschrijft de toekenningvoorwaarden en de modaliteiten voor het indienen van de aanvraag.

Art. 5.

De bepalingen van artikel 4 zijn op dezelfde wijze van toepassing op de studietoelagen en -leningen voor de hogere graad van het secundair onderwijs, voor het hoger onderwijs en voor het universitaire onderwijs.

Art. 6.

De studietoelagen en -leningen worden gestort binnen 3 maanden na het indienen van de behoorlijk gerechtvaardigde aanvraag, en dit voor het gehele bedrag wanneer het toelagen of leningen betreft voor studies van de hogere graad van het secundair onderwijs, en voor tenminste 50 % wanneer het hogere of universitaire studies betreft.

In dit laatste geval zal het saldo ten laatste worden gestort op de 1ste maart van het academiejaar waarvan de toelagen of leningen worden toegekend.

Art. 7.

De toelage moeten worden terugbetaald, onder de voorwaarden door de Koning bepaald:

a) Indien een der vereiste voorwaarden voor het verkrijgen van de toelagen niet is vervuld;

b) indien de betrokkene niet regelmatig de lessen volgt en de werken verricht die beantwoorden aan de studies waarvoor de toelage werd verleend of indien hij zich niet aanbiedt voor de examens van een zitting, dit alles zonder geldige redenen.

Een boete kan worden opgelegd in geval van valse verklaring of indien de student zonder geldige redenen zijn studies heeft stopgezet.

Art. 3.

Le Roi peut étendre le bénéfice de la présente loi à certaines catégories d'étudiants n'ayant pas la nationalité belge qui poursuivent leurs études en Belgique, et à certaines catégories d'étudiants belges qui poursuivent leurs études à l'étranger.

Art. 4.

Les montants des allocations et des prêts d'études sont fixés compte tenu:

a) des revenus des bénéficiaires et des personnes qui les ont à leur charge ou qui pourvoient à leur entretien;

b) du coût réel des études;

c) de tous autres éléments de nature à déterminer les besoins réels des bénéficiaires.

Il peut y être ajouté, le cas échéant, un stimulant en vue d'engager les bénéficiaires à entamer ou à poursuivre les études qui répondent à leurs aptitudes et à leur choix, ou à s'engager dans des orientations d'études qui répondent aux besoins socio-économiques nationaux et régionaux.

Le Roi définit les conditions d'octroi et les modalités d'introduction de la demande.

Art. 5.

Les dispositions de l'article 4 sont appliquées de la même manière aux allocations et aux prêts d'études accordés pour l'enseignement secondaire du degré supérieur, pour l'enseignement supérieur et pour l'enseignement universitaire.

Art. 6.

Les allocations et les prêts d'études sont versés dans les 3 mois de l'introduction de la demande dûment justifiée, et ce pour la totalité du montant lorsqu'il s'agit d'allocations ou de prêts consentis pour des études secondaires du degré supérieurs et à concurrence de 50 % au moins lorsqu'il s'agit d'études supérieures et universitaires.

Dans ce dernier cas, le solde sera versé au plus tard le 1er mars de l'année académique pour laquelle les allocations ou les prêts sont accordés.

Art. 7.

L'allocation est restituée, dans les conditions fixées par le Roi:

a) si l'une des conditions requises pour l'octroi des allocations n'est pas remplie;

b) si l'intéressé ne suit pas régulièrement les cours et travaux correspondant aux études pour lesquelles l'allocation a été accordée ou ne se présente pas aux examens d'une session, le tout sans motif valable.

Une amende peut être imposée en cas de fausse déclaration ou si l'étudiant abandonne sans motif valable ses études.

Art. 8.

De Koning bepaalt de voorwaarden tot terugbetaling van de leningen.

Art. 9.

De ministers van Nationale Opvoeding brengen jaarlijk s verslag uit over de activiteit en van hun dienst voor studietoelagen en -leningen,

HOOFDSTUK II.

De Hoge Raden.

Art. 1a,

§ 1. - Bij het Nederlandstalige en bij het Franstalige ministerie van Nationale Opvoeding worden respectievelijk een Hoge Raad voor studietoelagen en -leningen voor het Nederlandse taalstelsel en een Hoge Raad voor studietoelagen en -leningen voor het Franse taalstelsel opgericht, die als volgt worden samengesteld:

1) 8 leden benoemd door de Koning a rato van 4 voor het hoger secundair onderwijs, waarvan 2 voor het algemeen vormend onderwijs en 2 voor het technisch- en beroepsonderwijs, 4 voor het hoger onderwijs, waarvan 2 voor het universitair onderwijs, zodanig dat het niet-confessioneel en het confessioneel onderwijs in gelijk aantal vertegenwoordigd zijn;

2) 4 vertegenwoordigers van de ouderverenigingen en 4 vertegenwoordigers van de studentenverenigingen.

§ 2. - De raad wordt beurtelings voorgezeten door een lid van de groep bedoeld onder 1°), die behoort tot de sector van het niet-confessioneel onderwijs en door een lid van dezelfde groep die behoort tot de sector van het confessioneel onderwijs.

§ 3. - Het mandaat van de leden duurt 4 jaar en is hernieuwbaar. In geval van overlijden of ontslag van een lid wordt deze vervangen door een vertegenwoordiger van dezelfde groep voor de periode dat zijn mandaat niet verlopen is.

§ 4. - Het secretariaat wordt waargenomen door het hoofd van de dienst voor studietoelagen en -leningen van het betrokken departement.

Art. II,

Hetzij op verzoek van de minister, hetzij op eigen initiatief, geven de hoge raden hun advies omtrent alle vraagstukken die van belang zijn voor het door deze wet ingestelde stelsel van studietoelagen en -leningen.

De raden kunnen gezamenlijk vergaderen indien ze zulks gepast of noodzakelijk achten.

Zij publiceren een jaarverslag over hun activiteiten en over deze van de Dienst voor studietoelagen en -leningen,

Art. 8.

Le Roi fixe les conditions de remboursement des prêts,

Art. 9.

Les Ministres de l'Education nationale font annuellement rapport sur les activités de leurs services d'allocations et de prêts d'études.

CHAPITRE II.

Des Conseils supérieurs.

Art. 10,

§ 1°. - Il est créé, respectivement auprès des Ministères francophone et néerlandophone de l'Education nationale, un Conseil supérieur des allocations et des prêts d'études du régime français et un Conseil supérieur des allocations et des prêts d'études du régime néerlandais, ces conseils étant composés comme suit :

1) 8 membres nommés par le Roi à raison de 4 pour l'enseignement secondaire supérieur, dont 2 pour l'enseignement général et 2 pour l'enseignement technique et professionnel, et 4 pour l'enseignement supérieur, dont 2 pour l'enseignement universitaire, de manière telle que l'enseignement non confessionnel et l'enseignement confessionnel soient présentés à égalité;

2) 4 représentants des organisations de parents et 4 des organisations d'étudiants.

§ 2. - Le conseil est présidé à tour de rôle par un membre du groupe mentionné au 1°) appartenant au secteur non confessionnel et par un membre du même groupe appartenant au secteur confessionnel.

§ 3. - Le mandat des membres est d'une durée de 4 ans et est renouvelable. En cas de décès ou de démission d'un membre, celui-ci est remplacé pour la durée non encore écoulée de son mandat par un représentant du même groupe.

§ 4. - Le secrétariat est assuré par le chef du service des allocations et des prêts d'études du département intéressé.

Art. II.

Les Conseils supérieurs donnent, soit à la demande du Ministre, soit d'initiative, leur avis sur toutes les questions intéressant le régime des allocations et des prêts d'études instauré par la présente loi.

Les Conseils peuvent siéger conjointement quand ils le jugent utile ou nécessaire.

Ils publient un rapport annuel de leurs activités et de celles du service des allocations et des prêts d'études.

HOOFDSTUK III.

Financiering van studietoelagen en leningen.

Art. 12.

§ 1. ~ De financiering van het stelsel van studietoelagen wordt verzekerd :

a) door jaarlijkse kredieten die word en uitgetrokken respectievelijk op de begroting van het Ministerie van Nationale Opvoeding en van de Nederlandse Cultuur en op deze van het Ministerie van Nationale Opvoeding en van de Franse Cultuur;

b) door de terugbetalingen en boeten voorzien in artikel 7.

§ 2. ~ De financiering van het stelsel van studietoelagen wordt verzekerd door jaarlijkse kredieten die op dezelfde begrotingen worden uitgetrokken, al ook door de terugbetalingen van de leningen.

De tijdens het lopende boekjaar niet opgebruikte saldi, worden naar het volgend boekjaar overgeheveld.

Art. 13.

De Ministers die respectievelijk de Nationale Opvoeding en de Nederlandse Cultuur en de Nationale Opvoeding en de Franse Cultuur onder hun bevoegdheden hebben, bepalen jaarlijks, op advies van de in de artikelen 1a en 1b voorziene hoge raad, het globaal bedrag dat zij respectievelijk aan de hogere graad van het secundair onderwijs, aan het hoger onderwijs, en aan de financiering van de wetenschappelijke studies in verband met de werking van het stelsel, besteden.

HOOFDSTUK IV.

Overgangs-, afschaffings- en slotbepalingen.

Art. 14.

De huidige beneficiarissen van een studiebeurs kunnen de hernieuwing hiervan bekomen tot het einde van de secundaire, hogere of universitaire studies, waarvoor bedoelde beurs werd toegekend, indien zij de voorwaarden blijven vervullen die door de vroegere bepalingen voor het verkrijgen van de beurs werden gesteld.

Art. 15.

De wet van 19 maart 1954 tot instelling van een Nationaal Studiefonds wordt opgeheven.

De verplichtingen en lasten van het Fonds worden overgenomen door het Rijk.

Art. 16.

Deze wet heeft uitwerking met ingang van 1 september 1970.

2 juni 1970.

CHAPITRE III.

Du financement des allocations et des prêts d'études.

Art. 12.

~ 1. - Le financement du régime d'allocations d'études est assuré :

a) par des crédits annuels portés respectivement au budget du Ministère de l'Education nationale et de la Culture néerlandaise et à celui du Ministère de l'Education nationale et de la Culture française;

b) par les remboursements et les amendes prévus à l'article 7.

~ 2. - Le financement du régime des prêts d'études est assuré par des crédits annuels inscrits aux mêmes budgets, ainsi que par les remboursements des prêts.

Les soldes non utilisés au cours d'un exercice sont reportés à l'exercice suivant.

Art. 13.

Les Ministres ayant respectivement dans leurs attributions l'Education nationale et la Culture néerlandaise et l'Education nationale et la Culture française déterminent annuellement, sur avis du Conseil supérieur prévu aux articles 10 et 11 ci-dessus, le montant global qu'ils consacrent respectivement à l'enseignement secondaire du degré supérieur, à l'enseignement supérieur, à l'enseignement universitaire; au financement des études scientifiques se rapportant au fonctionnement du régime.

CHAPITRE IV.

Dispositions transitoires, abrogatoires et finales.

Art. 14.

Les bénéficiaires actuels d'une bourse d'études pourront obtenir le renouvellement de celle-ci jusqu'à la fin des études secondaires, supérieures ou universitaires pour lesquelles cette bourse leur a été accordée, s'ils continuent à remplir les conditions fixées à son octroi par l'ancienne réglementation.

Art. 15.

La loi du 19 mars 1954 instituant un Fonds national des Etudes est abrogée.

Les obligations et charges du Fonds sont reprises par l'Etat.

Art. 16.

La présente loi sort ses effets à partir du 1er septembre 1970.

2 juin 1970.

J. HENCÈNS.
F. SWAELEN.
R. OTTE.
L. REMACLE.
A. MAGNÉE.
G. CRAEYBECKX-ÛRIJ.